

Et statusmøde

”Kan vi tale om noget andet nu?”, spurgte *Politikens* kultureddaktør, Anita Bay Bundegaard, den 1. maj. Hun var tydeligvis træt af den fortsatte forfølgelse af udenrigsminister Lene Espersen på grund af hendes afbud til det arktiske topmøde i Canada til fordel for en familieferie. “For hvad er der mere at sige, skrive og mene om denne sag? Intet som helst. Det skulle da lige være, hvis nogen kunne dokumentere, at danske interesser har taget skade af, at udenrigsministeren ikke var til stede ved mødet. Så ville der faktisk komme lidt substans på historien”. Ja, lige netop! Kultureddaktøren ydede dog ikke selv et bidrag hertil, men trak i stedet ‘det usynlige kønsaspekt’ af stalden.

Det bemærkelsesværdige i sagen er hvor lidt substans, der har været i to måneders debat om aflysningen. Hverken politikerne eller størstedelen af pressen har interesseret sig for andet end sagens Christiansborg-taktiske aspekter. Det er i det hele taget karakteristisk, at jo flere spindoktorer og kommentatorer vi har fået, desto mindre indhold er der blevet i den politiske debat.

Både på Christiansborg og i medierne hed det, at ministeren var

udeblevet fra et møde i Arktisk Råd. Men det var hun ikke! Mødet var i det uformelle Arctic Five (A5). Det er et forum for de stater, der har kyst ud til Arktis, dvs. Canada, Danmark, Norge, Rusland og USA. Ideen med A5 er dansk og et forsøg på at sikre kyststaterne en afgørende indflydelse på et kommende regime i Arktis. I det arbejde er der væsentlige danske og grønlandske interesser på spil, som det også fremgik af tidligere udenrigsminister Per Stig Møllers oprindelige tilmelding til mødet.

Arktisk Råd derimod består – foruden af de fem kyststater – af Finland, Sverige og Island samt repræsentanter for NGO’er og områdets oprindelige folk. Dertil kommer en række observatørlande (Spanien, Italien, Frankrig, Tyskland, Holland, Storbritannien, Polen og sågar Kina og Sydkorea). Arktisk Råd er et væsentlig samarbejdsforum, men det siger sig selv, at den brede deltagerkreds har forskellige interesser i forhold til et fremtidigt regime i Arktis.

Det, der er på spil, er først og fremmest opdelingen af den ydre kontinentalsokkel, konsekvenserne af den globale opvarmning, mulig-

heden for sejlads gennem Nordvestpassagen, krydstogtssejlads i de grønlandske farvande, muligheden for offshore udvinding af olie og gas og de med alle disse spørgsmål forbundne forurenings- og sikkerhedsproblemer, herunder suverænitets-hævdelse og søredning.

Heller ikke de fem kyststater er imidlertid enige om det fremtidige regime i Arktis. Canada har således ført sig frem med markante krav, der støder på ikke mindst amerikansk modstand. Allerede inden mødet i A5 var Venstres udenrigspolitiske ordfører, Michael Aastrup Jensen, ude med en rygmarvsreaktion. Han mente, at udenrigsministeren burde tage USA's parti i striden med Canada, da Danmark ligesom USA er en stor søfartsnation. Men selvom Canada fører sig nok så håndfast frem, så er den rene *laissez faire* i Arktis ikke i dansk interesse.

Indledningsvis undskyldte udenrigsministeren sit fravær med, at der var tale om et 'statusmøde', hvor der ikke skulle træffes beslutninger. Men det er en fuldstændig misvisende karakteristik ikke blot af det konkrete møde, men af forhandlingsprocesserne i international politik. Det er i forberedelsesfasen, man får indflydelse, ikke når de formelle beslutninger skal træffes. For da er linjen allerede lagt, og elementerne på plads.

Mødets vigtighed fremgik også af, at de fire øvrige udenrigsministre var i stand til at finde tid i deres

utvivlsomt tætpakkede kalendere. Mødet var derfor en oplagt mulighed for den nytiltrådte danske udenrigsminister til at etablere et personligt forhold til de øvrige deltagere – i pressens optik dog udelukkende i forhold til Hillary Clinton.

Lene Espersen forsvarede sig med, at hun ville få mange andre lejligheder til at møde den amerikanske udenrigsminister, fx ved udenrigsministermøder i NATO. Men dér er den danske udenrigsminister blot én blandt 26 andre.

Når det drejer sig om at varetage danske interesser i Arktis, ville det også have været relevant at tale direkte med Sergej Lavrov, den russiske udenrigsminister. Det samme gælder den norske udenrigsminister. Norges interesser i arktiske spørgsmål er selvindlysende, af gammel dato og forfølges energisk. Endelig var der mødets vært, den canadiske udenrigsminister. Den aggressive canadiske politik i Arktis er på den ene side et problem for Danmark og andre, men på den anden side har Danmark og Canada også fælles interesser i Arktis, bl.a. i delingen af den ydre kontinentalsokkel.

Det endte med, at udenrigsministeren beklagede sit afbud til mødet i A5. Men beklagelsen var et resultat af det indenrigspolitiske spil og ikke begrundet med mødets betydning for dansk politik i Arktis.

Navigator